

Nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2007 – 2011

Gemeente Kampen

....Van lijf en leden II

Nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2007 – 2011 gemeente Kampen; Van lijf en leden II

Inhoudsopgave	Blz
Inleiding	3.
1. Kader en benoemde acties van de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2004-2007	4.
2. Speerpunt 1 – Bevorderen van een gezonde leefstijl	4.
3. Speerpunt 2 – Terugdringen overmatig alcoholgebruik	6.
4. Speerpunt 3 – Eenzaamheidsbestrijding onder ouderen	7.
5. Speerpunt 4 – Jeugdgezondheidszorg	8.
6. Speerpunt 5 – Voorkomen huiselijk geweld	9.
7. Speerpunt 6 – Voorzieningenniveau uitbreiden en/of handhaven	9.
8. Speerpunt 7- Versterking samenwerking tussen organisaties in de zorg	11.
9. Speerpunt 8 – Facetbeleid	12.
10. Nieuw beleid 2007-2011	12.
11. Algemene aanbevelingen	13.
Bijlage 1; Landelijke preventienota Langer Gezond Leven	16.
Bijlage 2; Geraadpleegde bronnen	17.

Inleiding

1. Doelstelling nota Lokaal Gezondheidsbeleid

De gemeente is verantwoordelijk voor de Openbare Gezondheidszorg en deze taak is wettelijk vastgelegd in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV).

In 2002 is de WCPV uitgebreid met Integrale Jeugdgezondheidszorg. In 2007 is de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) als nieuwe verantwoordelijkheid bij de gemeenten neergelegd. Waarschijnlijk wordt in 2008 het wetsontwerp Wet Publieke Gezondheid ingediend. De WCPV de Infectieziektenwet en de Quarantainewet worden in de nieuwe wet opgenomen. Welke consequenties dit heeft voor het gemeentelijk gezondheidsbeleid is nog niet bekend.

Met ingang van 2002 is in het kader van de WCPV vastgesteld dat zowel gemeenten als rijksoverheid elke vier jaar een nota moeten maken, waarin wordt aangegeven welke prioriteiten zij willen stellen op het gebied van collectieve preventie. Bedoeling is dat er op deze manier een betere afstemming komt tussen landelijk en gemeentelijk beleid op het gebied van volksgezondheid.

De Inspectie Gezondheidszorg toetst vierjaarlijks de effectiviteit van het gemeentelijk beleid op het gebied van Lokaal Gezondheidsbeleid.

Doelstelling van de voorliggende nota Lokaal Gezondheidsbeleid is:

- Evalueren van het gevoerde beleid van de afgelopen jaren
- Aangeven welk beleid gemeente Kampen voorstaat uit het oogpunt van preventie van gezondheid voor de periode 2007 - 2011

2. Positionering van de nota

Per 1 januari 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) ingevoerd.

Gezondheidsbeleid raakt aan veel terreinen van de WMO; jeugdbeleid, ouderenbeleid, verslavingsbeleid, onderwijsbeleid etc. Preventie maakt hier een belangrijk onderdeel van uit.

De WMO en de WCPV hebben raakvlakken. Beide wetten hebben als doel: een bijdrage leveren aan het bevorderen van de kwaliteit van leven van burgers. De WCPV richt zich op het bevorderen en beschermen van de gezondheid van (nog) gezonde burgers. De WMO wil burgers met een fysieke, sociale of psychische beperking laten deelnemen aan de maatschappij. De WMO biedt gemeenten de regie voor integratie van preventie en maatschappelijke ondersteuning.

Door het aanbieden van collectieve preventie wordt voorkomen dat mensen (vroegtijdig) een beroep moeten doen op individuele voorzieningen die de gemeente biedt in het kader van de WMO.

Collectieve preventie wordt hiermee niet alleen een middel om gezondheid - en dus welzijn - te bevorderen, maar ook een manier om de kosten van de individuele voorzieningen te beperken.

De WMO beleidsnota die nog in ontwikkeling is zal een paraplu nota vormen boven een aantal deelnota's waaronder de nota Lokaal Gezondheidsbeleid. In de toekomst moet worden bekeken of het wenselijk blijft een aparte nota Lokaal Gezondheidsbeleid te ontwikkelen of deze te integreren met de WMO-nota.

3. Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt het kader van de nota beschreven.

In de hoofdstukken 2 tot en met 9 wordt per speerpunt het beleid van de gemeente Kampen in de periode 2004 – 2007 geëvalueerd. Ook wordt een verantwoording gegeven van de beoogde resultaten in de afgelopen jaren. Tevens worden de gewenste resultaten benoemd voor de nieuwe beleidsperiode.

In hoofdstuk 10 worden nieuwe speerpunten voorgesteld. In hoofdstuk 11 worden enkele algemene aanbevelingen gedaan.

1. Kader en benoemde acties van de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2004-2007

Een deel van de taken in het kader van de WCPV is door de gemeenten in de regio IJssel-Vecht neergelegd bij de GGD in deze regio. Deze taken zijn hier geen onderwerp van evaluatie. Wel bouwt gemeente Kampen voort op het aanbod van de GGD in het kader van Lokaal Gezondheidsbeleid.

In de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2004 – 2007 heeft gemeente Kampen de volgende doelstelling genoemd:

Het ontwikkelen en doen uitvoeren van beleid gericht op het verbeteren van de gezondheid van de inwoners en het tegengaan van gezondheidsverschillen.

De uitgangspunten die gemeente Kampen vastgesteld heeft zijn:

- Vergroten van samenhang
- Het bevorderen van samenwerking
- Het bevorderen van participatie
- Verhogen van de bewustwording (met een gezondheidsbril naar andere beleidsterreinen kijken)

In de nota zijn de volgende speerpunten benoemd:

- Overgewicht danwel bevorderen van een gezonde leefstijl
- Voorkomen overmatig alcoholgebruik
- Eenzaamheidsbestrijding bij ouderen
- Jeugdgezondheidszorg
- Voorkomen huiselijk geweld
- Voorzieningenniveau handhaven en/of uitbreiden
- Versterking samenwerking tussen organisaties in de zorg
- Facetbeleid; ervoor zorgen dat ook andere eenheden met een gezondheidsbril op naar het te voeren beleid kijken.

De eerste 5 genoemde speerpunten betreffen collectieve preventie. De andere speerpunten zijn meer voorwaardescheppend.

In de hoofdstukken 2 tot en met 10 treft u een evaluatie aan van de bovenstaande thema's.

2. Speerpunt 1 - Bevorderen van een gezonde leefstijl

Uit onderzoek door de GGD IJssel-Vecht in 2005 blijkt dat 12 % van de kinderen tussen 2 en 12 jaar in gemeente Kampen te zwaar is. De "gezondheidsmonitor jongeren 12 –24 jaar Kampen " uit 2004 geeft aan dat 13% van de jongens en 16% van de meisjes tussen 12 en 24 jaar te zwaar is. Van volwassenen is circa 50% te zwaar volgens landelijk onderzoek uit 2003. Het percentage allochtonen met overgewicht is nog groter.

Omdat bekend is dat overgewicht van negatieve invloed is op de gezondheid heeft gemeente Kampen zich een aantal acties voorgenomen om het overgewicht te verminderen. Hierbij richt zij zich met name op kwetsbare groepen zoals jeugd en ouderen.

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

1. Uitvoeren van het project Breedtesportimpuls; Kampen, ...Sterk in Beweging.
2. Via voorlichting en het attenderen op lokale initiatieven (Jeugd in Beweging, Meer bewegen voor Ouderen, GALM etc.) zal meer aandacht besteed worden aan het belang van lichaamsbeweging en sporten voor de gezondheid.
3. Concrete activiteiten om eetproblemen bij jeugdigen te voorkomen.

Verantwoording

- Doelstelling van het project Breedtesportimpuls 2003 – 2008 is het intensiveren en uitbreiden van het bestaande sportstimuleringsbeleid – vooral in de richting van IJsselmuiden en de dorpskernen – en het verbeteren van de kwantiteit en kwaliteit van sport en bewegen in de gemeente. Dit

project richt zich op het stimuleren van bewegen en sporten van degenen die dit weinig of nog niet doen. Via deelprojecten wordt specifiek aandacht besteed aan kwetsbare groepen. Binnen deze deelprojecten wordt waar mogelijk gekozen voor een integrale aanpak. Hierbij kan gedacht worden aan het besteden van aandacht aan thema's als gezond en veilig sporten, waarden en normen, jeugdparticipatie en participatie van allochtonen en voorlichting.

Uit evaluaties van het project voor VWS in de periode 2003 – 2006⁵ blijkt dat er al veel resultaat is geboekt.

Bijvoorbeeld:

- Voor de leeftijdsgroep van 8 – 12 jaar wordt jaarlijks een boekje uitgebracht met sportactiviteiten. De leerkrachten informeren de leerlingen in het voorjaar over de mogelijkheden op sportgebied aan de hand van een lespakket. De kinderen worden aan het nadenken gezet over welke sport bij hen past. Na de zomer mogen kinderen 4 – 6 keer deelnemen aan een sport van hun keuze. Komend jaar wil men leerlingen van de VMBO-scholen aan het bewegen zien te krijgen met het project "Who's Next". Bedoeling is dat jongeren zelf activiteiten organiseren voor jongeren.
- Er is een gymnastiekgroep opgezet voor allochtone vrouwen. Daarnaast is er 1 keer per week een speciale vrouwenzwembadavond in zwembad de Steur.
- Voor senioren wordt er jaarlijks een beweegdag opgezet. Hier is veel animo voor.
- In 2006 is de informatiegids met het sport- en beweegaanbod voor ouderen opnieuw uitgebracht.
- De groepen ouderen die kennis hebben gemaakt met sport in het kader van het Galmproject - en die daarmee door willen gaan - worden ondergebracht bij de gymverenigingen in Kampen.
- Voor ouderen met een verstandelijke beperking is een beweegaanbod ontwikkeld.
- Voor jongeren met een beperking worden activiteiten als mountainbiken en voetbal aangeboden
- Samen met huisartsen is een doorverwijsstructuur voor patiënten met een beperking opgezet naar sport- en beweeggroepen.
- Om bekendheid te geven aan het sport- en beweegaanbod van de gemeente Kampen is de website www.sportservicekampen.nl ontwikkeld. Daarnaast wordt er regelmatig een papieren en een digitale nieuwsbrief uitgebracht.
- GGD IJssel Vecht heeft in 2006 samen met de regio een project ontwikkeld "Gezond Gewicht, Gezonde Wijk". Dit project richt zich op jongeren van 0 –19 jaar. Doel is een preventieketenaanpak voor jongeren met overgewicht te ontwikkelen. Daarnaast wil men via een integrale benadering op wijkniveau komen tot het bevorderen van een gezonde leefstijl.

Gewenste resultaten 2007-2011

- Aan het eind van 2007 wordt het project Breedtesport geëvalueerd. Gewenst is dat het project breedtesportimpuls van een eindig project wordt omgevormd tot structureel gemeentelijk beleid.
- Verder uitvoeren van het project Breedtesportimpuls en waar mogelijk integreren met de BOS-impuls (Sportbeleid)
- Bekendheid blijven geven aan het sport- en beweegaanbod in de gemeente Kampen via de website www.sportservicekampen.nl en middels papieren en digitale nieuwsbrieven. (Sportbeleid)
- Het GGD-project "Gezond Gewicht, Gezonde Wijk" uitvoeren in een nog aan te wijzen wijk of dorpskern in gemeente Kampen. (Gezondheidsbeleid)
- Thema overgewicht verbreden naar van meer sporten naar het bevorderen van een gezonde leefstijl. (Gezondheidsbeleid)
- Starten project "Lekker Fit" (Gezondheidsbeleid en Sportbeleid). Dit project richt zich op de combinatie van gezonde voeding en bewegen. Het betreft een handleiding met een lespakket voor basisscholen. Geadviseerd wordt dit project daadwerkelijk te starten in 2008.
- Overgewicht onder ouderen en de beweegnorm meenemen in de volgende gezondheidsmonitor van GGD IJssel-Vecht (Gezondheidsbeleid)

3. Speerpunt 2 - Terugdringen drugs en overmatig alcoholgebruik

Alcoholgebruik is een onderdeel van de hedendaagse jeugdcultuur. Alcoholmatigingsbeleid moet zich daarom richten op de leefgebieden, waar jongeren te vinden zijn: thuis, onderwijs en vrije tijd. Uit onderzoek blijkt dat wanneer een combinatie van activiteiten gericht op deze leefgebieden in samenhang wordt aangeboden er meer effect wordt bereikt. Alleen een samenhangende aanpak doeltreffend is. Verschillende beleidsinstrumenten worden dan tegelijk ingezet, zoals voorlichting, wetgeving, zelfregulering door de branche, hulpverlening en accijnsheffing. Een nauwe samenwerking met lokale en regionale partners zoals ouders, scholen, winkeliers, horeca, sportverenigingen, jeugd- en jongerenwerk, GGD, politie en de Tactus (voorheen CAD) is daarom vereist.

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

- Aandacht besteden aan alcohol en drugspreventie onder de jeugd in het kader van het Jeugdbeleid. Doelgroep is alle jongeren, met speciale aandacht voor jongeren die normoverschrijdend gedrag dreigen te vertonen.

Verantwoording

- Het project Gezonde School en Genotmiddelen is ingezet voor leerlingen van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs voor een periode van 3 jaar. Op grond van evaluatie is gebleken dat het project een positief effect heeft. Het college van B&W heeft besloten het project structureel te financieren vanaf 2008 voor de groepen 7 en 8 van de basisschool.
- Kampen voert samen met Zwartewaterland en Steenwijkerland een project uit op het snijvlak van jeugdzorg, verslavingszorg en preventief jeugdbeleid. Dit is het project Chill Out. Door extra te investeren in begeleiding van jongeren die verslaafd dreigen te worden, wil men voorkomen dat zij afglijden. Er is nauwe samenwerking tussen Stichting Jongerenwerk Kampen, Bureau Jeugdzorg en politie en Tactus (voorheen CAD).
- Gemeente Kampen heeft een Alcoholmatigingsbeleid 2007 – 2011 geformuleerd. Hierin worden o.a. de volgende projecten genoemd:
 - Regionaal is het project Alcoholmatiging Jeugd IJsselland gestart tussen provincie, gemeente Zwolle, GGD, politie en Tactus (voorheen CAD). Invalshoek hierbij is zowel gezondheid als veiligheid; terugdringen van o.a. vandalisme en geweld. Er wordt momenteel regionaal een aantal instrumenten en activiteiten ontwikkeld gericht op vermindering van het alcoholgebruik, waaruit gemeenten een keuze kunnen maken.
 - Tevens worden enkele lokale initiatieven ontwikkeld die ondersteunend zijn aan het regionale project.
 - In het kader van Zwolle Kampen Netwerkstad is recent een project gestart om het gebruik van alcohol onder jongeren in sportkantines terug te dringen.
 - Uit de GGD gezondheidsmonitor jongeren 12 – 24 jaar uit 2004 kwam naar voren dat vooral 12 – 15 jarigen drinken in een keet. Gemeente Kampen heeft vervolgens een onderzoek laten doen naar de “keten” waar veel alcohol wordt geschonken. Conclusie is dat de commerciële keten gesloten moeten worden, dat de buurtketen in een periode van 5 jaar moeten worden afgebouwd en dat er gezorgd moet worden voor alternatieven in de zin van voldoende activiteiten voor de “gewone” jeugd van 12 tot 16 jaar.

Gewenste resultaten 2007 - 2011

- Uitvoeren van diverse projecten in het kader van jeugdbeleid op het gebied van alcoholmatiging, waarbij het beleid zich richt op de drie leefgebieden van jongeren; thuis, school en vrije tijd. De projecten zijn bedoeld voor alle jongeren, met speciale aandacht voor jongeren die normoverschrijdend gedrag vertonen. (Jeugdbeleid en Alcoholmatigingsbeleid)
- Gedacht wordt aan de volgende projecten:
 - Gezonde School en Genotmiddelen voor kinderen in groep 7 en 8 van de basisschool
 - Regionaal Project Alcoholmatiging Jeugd IJsselland
 - De lokaal geïnitieerde projecten;
 - Alcoholgebruik in sportkantines terugdringen (in kader Zwolle, Kampen Netwerkstad)
 - “Keten”-beleid ontwikkelen. Bijvoorbeeld het aantrekkelijker maken van bestaande jeugdvoorzieningen dan wel het uitbreiden van het aanbod van jeugdvoorzieningen. Daarnaast het opstellen van een gedragscode voor keten.

4. Speerpunt 3 - Eenzaamheidsbestrijding onder ouderen

Gemeente Kampen vindt het belangrijk dat ouderen actief blijven. Een van de neveneffecten is dat hiermee eenzaamheid kan worden voorkomen. Eenzaamheid kan leiden tot depressie en overmatig alcoholgebruik.

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

- Sportstimulering onder ouderen
- Eenzaamheidsbestrijding ter voorkoming van depressie en overmatig alcoholgebruik

Verantwoording

- Als een middel om de eenzaamheid onder ouderen tegen te gaan heeft gemeente Kampen er voor gekozen sport onder ouderen te stimuleren. Dit is o.a. gebeurd middels het GALM-project. Doel is actief bezig zijn en het opdoen van sociale contacten. Bedoeling is dat ouderen een jaar lang aan verschillende vormen van sport mogen snuffelen om vervolgens een keus te maken voor een bepaalde sport. In de praktijk blijkt dat er gezellige groepen ontstaan en dat men met dezelfde groep op dezelfde manier door wil gaan met sporten. De groepen zijn in 2007 ondergebracht bij de gymverenigingen in Kampen. In 2003, 2005 en 2007 is een GALM-project gestart. Er sporten inmiddels 13 groepen met in totaal zo'n 300 mensen. 20% van de mensen die een fittest heeft gedaan is gaan sporten.
- Door mensen te informeren over activiteiten die er zijn kan eenzaamheid worden voorkomen. In 2004 is gestart met het project Seniorenvoorlichting. Alle 75+-ers worden bezocht door vrijwilligers van de Stichting Welzijn Senioren Kampen. Mensen worden geïnformeerd over aanwezige voorzieningen, het beschikbare ondersteuningsaanbod en lopende activiteiten.
- In het kader van de WMO-pilot worden de volgende projecten uitgevoerd in de Hanzewijk;
 - Luisterend Oor⁷; in dit project worden ouderen die moeten verhuizen in verband met de herstructurering van hun wijk begeleid bij de verhuizing en het opbouwen van een nieuw sociaal netwerk in hun nieuwe buurt.
 - Buurtkamerproject⁸. Doel van dit project is het contact tussen oudere autochtonen en allochtonen te bevorderen. Het project is gestart in Baanzicht.

Gewenste resultaten 2007 – 2011

- Doorgaan met sportstimulering onder ouderen (Sportbeleid)
- Doorgaan met eenzaamheidsbestrijding ter voorkoming van depressie door middel van onderstaande projecten:
 - GALM-project (Sportbeleid)
 - project Seniorenvoorlichting (Ouderenbeleid)
 - projecten in de Hanzewijk (WMO-beleid):
 - Luisterend Oor
 - Buurtkamerproject
- Er komen steeds meer geluiden dat ook onder de doelgroep ouderen sprake is van overmatig alcoholgebruik. Eenzaamheidsbestrijding zou wel eens een succesvol middel kunnen zijn in het tegengaan van overmatig alcoholgebruik onder ouderen. Derhalve onderzoek laten doen naar het alcoholgebruik onder ouderen in relatie tot depressie in het kader van de volgende gezondheidsmonitor. (Gezondheidsbeleid)
- Kampen start in 2008 een pilot Consultatiebureau voor ouderen. Het project richt zich op gezondheid van ouderen, waaronder de geestelijke gezondheid. Indien gewenst is een consultant van het Riagg aanwezig bij het 2^e of 3^e gesprek. (Ouderenbeleid)

5. Speerpunt 4 - Jeugdgezondheidszorg

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

- Opvoedingsondersteuning uitbreiden naar grotere groep ouders
- Realiseren van Laagdrempelige Opvoedingsondersteuning Kampen.

Verantwoording

- In de afgelopen periode is extra geïnvesteerd in opvoedingsondersteuning aan Turkse en Chinese ouders.
- Icare biedt in Kampen een opvoedspreekuur aan voor ouders van 0 –12 jaar.
- Het project Laagdrempelige Opvoedingsondersteuning Kampen (LOK) houdt in dat vrijwilligers Kampense gezinnen met kinderen tot 12 jaar ondersteuning bieden bij de opvoeding. Dit project blijkt in een enorme behoefte te voorzien en is daarom in 2006 omgezet in een structurele activiteit.

Gewenste resultaten 2007 – 2011

- Doorgaan met de lopende projecten op het gebied van opvoedingsondersteuning (Jeugdbeleid)
- Inzetten van gezinscoaches voor het bieden van opvoedingsondersteuning in multiprobleemgezinnen in navolging van Zwolle. Dit project maakt onderdeel uit van het actieprogramma Jeugdbeleid-Jeugdzorg.
- Realiseren van Centra voor Jeugd en Gezin (Jeugdbeleid). Gemeente Kampen heeft in een brainstormsessie met de instellingen nagedacht over hoe een Centrum voor Jeugd en Gezin er uit moet zien. Men denkt aan een vorm van ketensamenwerking tussen de instellingen. Er zijn al 2 locaties aangewezen binnen de gemeente die geschikt zijn voor de centra. Idealiter wil men naar 3 locaties. Dit project heeft de komende jaren prioriteit.

6. Speerpunt 5 - Voorkomen huiselijk geweld

Huiselijk Geweld is een thema dat steeds meer aandacht krijgt omdat dit een bedreiging vormt voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de slachtoffers. Gemeente Kampen pakt het thema op in het kader van Zwolle Kampen Netwerkstad.

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

- Terugdringen van het aantal slachtoffers van huiselijk geweld

Verantwoording

Voorkomen van huiselijk geweld is een speerpunt in het kader van Zwolle Kampen Netwerkstad. Doel is komen tot een effectievere preventie en vroegtijdige aanpak van huiselijk geweld. Hiertoe wil men gaan samenwerken met Vrouwenopvang Overijssel, het Algemeen Maatschappelijk Werk en andere ketenpartners. Men wil gaan werken met een ketencoördinator voor Zwolle en een voor Kampen. Men wil meer preventief en systeemgericht gaan werken door het inzetten van ambulante hulp. Voorts is er een landelijk en regionaal initiatief om een monitor te ontwikkelen om cijfers te krijgen van huiselijk geweld. Het convenant is in voorbereiding.

Daarnaast doet gemeente Zwolle als centrumgemeente mee aan het regionale project van de GGD "Geweld de deur uit" .

Gewenste resultaten 2007 – 2011

- Opstellen plan van aanpak huiselijk geweld in kader Zwolle Kampen Netwerkstad (OGGZ - beleid)
- Afsluiten van een samenwerkingsconvenant in 2008 (OGGZ - beleid)
- Door vroegsignalering en hulp richting risicowijken en risicogroepen het aantal meldingen van huiselijk geweld verhogen. (OGGZ - beleid)
- Regionaal ontwikkelen van een monitor om cijfers te krijgen over huiselijk geweld (OGGZ - beleid)

7. Speerpunt 6 - Voorzieningenniveau uitbreiden en/of handhaven

Gemeente Kampen vindt het erg belangrijk dat er voldoende eerste en tweedelijnsvoorzieningen zijn in de gemeente. Zij probeert partijen die zich willen vestigen dan ook te ondersteunen bij het vinden van huisvesting e.d.

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

- Stimuleren zorgboulevard
- Wervend en stimulerend beleid voeren voor vestiging nieuwe huisartsen o.a. door stimuleren Gezondheidscentra.
 - Vestiging gezondheidscentrum in Isalakliniek en in Kulturhus IJsselmuiden nastreven
 - Uitbreiding openingsuren huisartsenpost in weekend in polikliniek
- Stimuleren groepspraktijken tandartsen
- Stimuleren dependance voor dag- en crisisopvang van psychiatrisch ziekenhuis Zwolse Poort
- Gezamenlijk pand voor Bureau Jeugdzorg, Steunpunt Vrouwenmishandeling, CAD en AMW de Kern in voormalig politiebureau aan de Ebbingestraat (Zorgboulevard)
- Realiseren huisvesting voor mensen met een psychiatrische achtergrond en beperkingen samen met RIBW in Kampen
- Ontwikkelen woonzorgzone in herstructureringswijk Hanzewijk
- Ondersteunen uitbreiding polikliniek met extra specialismen door bij elkaar brengen van partijen.

- Aanbod zorgwoningen meer in balans brengen met de vraag

Verantwoording

- Zorgboulevard 1 in de 2^e Ebbingestraat is gerealiseerd in 2007. Deelnemende partijen zijn: huisartsen (gezondheidscentrum), apotheek, Regionale Instelling voor Begeleid Wonen (RIBW), algemeen maatschappelijk werk De Kern, Tactus (voormalig Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs), PART, Bureau Jeugdzorg, Stichting Philadelphia, RIAGG-jeugd, een psychologenpraktijk en de procesmanager integraal jeugdbeleid.
- Nadat het bestemmingsplan gewijzigd is kan ook Zorgboulevard 2 worden gerealiseerd. Deelnemende partijen zijn: Zwolse Poort, Riaggz en het RIBW. Vanuit particulier initiatief wordt eind 2007/ begin 2008 in de 2^e Ebbingestraat huisvesting en zorg gerealiseerd voor mensen met een niet aangeboren hersenletsel (NAH). Voordeel; zorg, park, zwembad en binnenstad zijn onder handbereik.
- Gemeente Kampen maakte zich zorgen over de vraag of er wel voldoende huisartsen en tandartsen in de gemeente blijven. Door mee te denken in de huisvesting voor groepspraktijken en door stimulering van deze aanpak heeft Kampen de ontstane vacatures opgevuld gekregen.
- In de centrumvoorziening in de Hanzewijk komt een Gezondheidscentrum. Een gezondheidscentrum in het Kulturhus in IJsselmuiden is in voorbereiding. De planvorming is in een vergevorderd stadium. Het ziet er naar uit dat in ieder geval 5 van de 7 huisartsen deel gaan nemen in het gezondheidscentrum. Voor tandartsen is er alleen in de wijk De Maten een groepspraktijk. De andere tandartsen werken alleen. Op dit moment is er geen tekort aan huisartsen of tandartsen.
- Er waren in de vorige planperiode plannen om de huisartsenpost in de polikliniek uit te breiden. Inmiddels is deze huisartsenpost gesloten, omdat gebleken is dat de meeste inwoners van Kampen er voor kiezen om 's-avonds, s'-nachts en in het weekend naar Zwolle te gaan in plaats van te wachten tot het tijdstip waarop de huisartsenpost geopend is. (beperkte openingstijden). Als gevolg hiervan zijn ook de apothekers gestopt met avond- weekend en nachtdiensten. Mensen die gezien worden door een huisarts op de post in Zwolle halen hun medicijnen in de apotheek bij de huisartsenpost. Er zijn afspraken gemaakt dat als de huisarts aan huis komt de medicijnen ook aan huis worden gebracht. In 2006 is door particuliere initiatiefnemers de Stichting Huisartsenpost Kampen opgericht om een huisartsenpost te krijgen in Kampen. De Raad heeft het College opdracht gegeven een extern onderzoek uit te laten voeren naar de mogelijkheden van een huisartsenpost in Kampen. Deze opdracht is gegund aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Zij gaan onderzoek doen naar de huidige problemen die er zijn, de oplossingen daarvoor en de kosten die dit met zich meebrengt. Ook de visie van de professionals wordt hierin meegenomen. Als er een huisartsenpost in Kampen komt, zal de apothekerscombinatie IJsselmond zich daar eveneens vestigen, om de bezoekers die medicijnen nodig hebben meteen van dienst te zijn
- Een dependance van de Zwolse Poort met een verblijfsfunctie in Kampen blijkt vooralsnog financieel gezien niet haalbaar. Cliënten op het gebied van psychiatrie gaan naar Zwolle. Er zijn geen signalen dat dit een probleem is. In Kampen is wel een voorziening voor ambulante psychiatrie.
- Het woonservicegebied in de Hanzewijk is in ontwikkeling en zal worden gerealiseerd in 2009/2010. Bedoeling is dat ouderen en mensen met een beperking de zorg zo dicht mogelijk bij huis kunnen halen en geleverd krijgen. Vanuit het team Participatie en Zorg zijn enkele medewerkers betrokken bij de ontwikkeling van dit plan.
- Aan de rand van de Hanzewijk is een flat gebouwd met 86 seniorenwoningen. Hiervan zijn 20 woningen bestemd voor mensen die veel zorg nodig hebben. Voor deze zogenoemde zorgwoningen leveren Icare en IJsselheem alle diensten die nodig zijn. De beide zorgaanbieders hebben afspraken gemaakt, zodat er sprake is van 7 x 24-uurszorg.
- Het aantal specialisten in de polikliniek is inmiddels uitgebreid tot 15. Gemeente Kampen hoeft hier geen extra inspanningen voor te plegen.
- Voor een beperkte groep (7) dak- en thuislozen is in oktober 2007 een tijdelijke opvangvoorziening in de Hanzewijk gerealiseerd. Dit in afwachting van een definitieve opvang.

Gewenste resultaten 2007 - 2011

- Uitvoering geven aan de aanbevelingen uit het onderzoek van de Radbouduniversiteit m.b.t. de knelpunten omtrent een huisartsenpost in Kampen (Gezondheidsbeleid)
- Opzet gezondheidscentra in Kulturhus in IJsselmuiden ondersteunen (Gezondheidsbeleid)
- Opzet Zorgboulevard 2 ondersteunen (Gezondheidsbeleid)
- Ontwikkelen woonservicegebied in Hanzewijk (Gezondheidsbeleid)
- Permanente opvang realiseren voor circa 20 dak-en thuislozen in Kampen samen met RIBW en Delta Wonen (Verslavingszorg)
- Op grond van de onderzoeksresultaten naar de vraag naar ouderen/zorgwoningen bepalen of er woningen bij moeten komen en hier uitvoering aan geven. (Woningbouw, Ouderenbeleid)
- 1 keer per jaar overleg plegen met de organisaties om hen te informeren over het beleid van de gemeente en ideeën uit te wisselen met betrekking tot ontwikkelingen in de gemeente op het gebied van gezondheidsbeleid (Gezondheidsbeleid).

8. Speerpunt 7 - Versterking samenwerking tussen organisaties in de zorg

De samenwerking tussen organisaties is in ontwikkeling. Steeds meer blijkt dat door samenwerking knelpunten kunnen worden opgelost. Gemeente Kampen ziet het als haar taak om de coördinatie en afstemming tussen partijen te realiseren.

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

- Prioriteit ligt bij de coördinatie en afstemming t.a.v. realisering van nieuwe voorzieningen of uitbreiding van bestaande.
- Gemeentebrede databank voor plannen en ontwikkelingen t.b.v. ambtenaren
- Participatie in overlegstructuren

Verantwoording

- Dat de prioriteit van de gemeente ligt bij samenwerking om nieuwe voorzieningen te realiseren of bestaande te handhaven is duidelijk zichtbaar in de behaalde resultaten. De samenwerking wordt gerealiseerd omtrent concrete projecten.
- Door een betere samenwerking tussen de verschillende gemeentelijke eenheden is een databank niet zozeer nodig. Steeds meer worden verschillende eenheden in een vroegtijdig stadium bij de planontwikkeling betrokken.
- In oktober 2007 is de WMO-adviesraad ingesteld. Er wordt gewerkt met 6 clusters te weten Ouderen, GGZ-cliënten, Mensen met een beperking, Jeugd, Mantelzorgers en Vrijwilligers. Per cluster hebben 2 afgevaardigden zitting in de Wmo-adviesraad. Tevens zal 2 x per jaar een breed afstemmingsoverleg worden georganiseerd tussen belangenbehartigers/zorgvragers en aanbieders van welzijn en zorg. Het thema volksgezondheid komt hier zijdelings aan de orde. Tot eind 2008 blijft de Stuurgroep Ouderenbeleid en het Gehandicaptenuitvoerend overleg Kampen IJsselmuiden bestaan. Mogelijk worden deze geledingen daarna ondergebracht in de WMO-adviesraad. Tot die tijd wordt ook hier het thema volksgezondheid besproken.

Gewenste resultaten 2007 - 2011

- Als gemeente de regie nemen als het gaat om samenwerking tussen organisaties en een ketenaanpak in bijvoorbeeld het kader van Centra voor Jeugd en Gezin. (Jeugdbeleid)
- 1 keer per jaar een netwerkoverleg organiseren tussen gemeente en zorgvoorzieningen om actuele ontwikkelingen en knelpunten te bespreken (Gezondheidsbeleid)
- Onderzoeken in hoeverre het thema versterking van samenwerking tussen organisaties kan worden meegenomen in het WMO-beleid. (Gezondheidsbeleid)

9. Speerpunt 8 - Facetbeleid

Lokaal gezondheidsbeleid is breder dan alleen volksgezondheid. Ook aan andere beleidsterreinen zitten gezondheidsaspecten. Belangrijk is dat medewerkers binnen de gemeente Kampen zich hiervan bewust zijn.

Beoogde resultaten in de nota 2004 – 2007

Organiseren van conferentie/studiedag voor beleidsambtenaren organisatiebreed.

Verantwoording

In het kader van de WMO heeft gemeente Kampen aandacht besteed aan het facetbeleid. Vertegenwoordigers van de verschillende eenheden hebben meegedacht over het aspect zorg en welzijn binnen hun eigen werkterrein. Dit heeft erin geresulteerd dat de verschillende eenheden zich meer bewust zijn van het feit dat het belangrijk is na te denken over dit aspect als er maatregelen op een bepaald terrein worden genomen. De medewerkers van het team Participatie en Zorg worden dan ook vaker betrokken bij projecten als ontwikkeling van de Hanzewijk, de structuurvisie en de stationsvisie.

Gewenste resultaten 2007 - 2011

- Bespreken van de nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2007 – 2011 met beleidsambtenaren van andere sectoren, zodat zij bewuster omgaan met de gezondheidszorgaspecten binnen hun eigen beleidsterrein .(Facetbeleid)
- Bij grote projecten bv. aanleg wegen, ontwikkeling woonwijken enz. overwegen een Gezondheidseffect Screening (GES) te laten uitvoeren. Dit instrument is vergelijkbaar met de milieueffectrapportage (MER), maar heeft geen verplichtend karakter. (Ruimtelijke Ordeningsbeleid)

10. Nieuw beleid 2007 – 2011

Op grond van de evaluatie van het gevoerde beleid en op grond van de speerpunten van de Rijksoverheid en de GGD (zie bijlage 1) wordt voorgesteld het huidige beleid voort te zetten. Binnen de speerpunten vindt een accentverschuiving plaats als gevolg van de ontwikkelingen genoemd in de vorige hoofdstukken.

Als nieuw beleid wordt voorgesteld het thema “Gezond binnenmilieu” te kiezen, als versterking van het beleid dat GGD IJssel-Vecht voert op dit gebied.

1. Gezond binnenmilieu

Het jaar 2005 was het jaar van het gezond binnenmilieu. Hierin is aandacht gevraagd voor de kwaliteit van het binnenmilieu, en de relatie hiermee voor de gezondheid en het welzijn van mensen. Onder andere is aandacht ontstaan voor verbetering van ventilatie van basisscholen. GGD IJssel Vecht heeft onderzoek gedaan naar de ventilatie in scholen. Hieruit is gebleken dat het ventilatiegedrag veelal te wensen overlaat.

Gewenste resultaten

- Woningcorporaties stimuleren om de kwaliteit van het woningbestand te verbeteren op het gebied van ventilatie, vocht en thermisch comfort. (woningbouwbeleid)
- Via bouwverordening en vergunningen voor particulieren aandacht besteden aan het aspect ventilatie. (Vergunningenbeleid)
- Bewustwording scholen van het belang van goede ventilatie. (Gezondheidsbeleid)

2. Diabetes en depressie

Landelijke speerpunten zijn de thema's Diabetes en Depressie. Gemeente Kampen pakt het thema Diabetes impliciet aan. Door bijvoorbeeld actie te ondernemen op het gebied van overgewicht wordt de kans op diabetes beperkt en is de verwachting dat een gezonder gewicht van positieve invloed is op de geestelijke gesteldheid van de persoon. Op het gebied van depressie worden nu nog geen concrete activiteiten ondernomen. De komende vier jaar zal worden onderzocht wat de ontwikkelingen zijn op dit gebied middels de gezondheidsmonitoren.

Gewenste resultaten

- De ontwikkelingen op het gebied van depressie onderzoeken middels de gezondheidsmonitoren (Gezondheidsbeleid)
- Als daar aanleiding toe is een plan van aanpak ontwikkelen in relatie tot landelijk en regionaal beleid. (Gezondheidsbeleid)

3. Roken

Het landelijk benoemde speerpunt roken wordt meegenomen in het kader van het project "Gezonde School en genotmiddelen".

Gewenste resultaten

- Uitvoering geven aan het project Gezonde School en Genotmiddelen (Gezondheidsbeleid)

11. Algemene aanbevelingen

1. Digitale sociale kaart

Om de gezondheid van mensen preventief te kunnen verbeteren is het noodzakelijk dat zij de weg kunnen vinden naar de voorzieningen. Daarom is het belangrijk dat gemeente Kampen beschikt over een sociale kaart die actueel is en voor een ieder toegankelijk. De komende jaren moet daarom een digitale sociale kaart worden ontwikkeld. Dit instrument is ook noodzakelijk om mensen deel te kunnen laten nemen aan de samenleving. Een thema dat centraal staat in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Gewenste resultaten

- Ontwikkelen van een digitale sociale kaart (Gezondheidsbeleid, WMO-beleid)

2. Kerncijfers verzamelen en effect meten

Metten is weten. Bekeken moet worden of de gemeente Kampen beschikking heeft over voldoende kerncijfers met betrekking tot de gezondheid van de burgers om te weten in welke wijken een interventie het hardst nodig is. Statistische gegevens worden veelal verzameld door gemeente Zwolle. Ook GGD IJssel Vecht beschikt over veel cijfers. Gemeente Kampen kan hen verzoeken om meer specifieke gegevens aan te leveren, zo mogelijk op wijkniveau. Geadviseerd wordt aan de GGD te vragen de effecten van de inspanningen van de gemeente Kampen op het gebied van alle speerpunten in het kader van lokaal Gezondheidsbeleid te meten in de volgende gezondheidsmonitor. Het is gewenst de resultaten van alle projecten bij aanvang zoveel mogelijk te kwantificeren. De prestaties zouden SMART (systematisch, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) moeten worden geformuleerd. Hierdoor is het gemakkelijker om te kijken of het gewenste resultaat is behaald. Bij de uitvoering van projecten is het belangrijk te starten met een 0-meting en aan het eind te meten welk effect het project heeft gehad. Dit gebeurt nog lang niet altijd. Daarnaast is het belangrijk te weten wat de kosten zijn per project. Op grond van deze gegevens kan worden vastgesteld of het zinvol is om het project voort te zetten. Per project zou een bedrag moeten worden gereserveerd voor voor het meten van effecten.

Over de doelgroep volwassenen tussen de 25 en de 65 jaar zijn weinig gezondheidsgegevens beschikbaar. Ook niet van mensen met een lage Sociaal Economische Status (SES). Het is wenselijk om deze gegevens in beeld te brengen, zodat zichtbaar wordt waar zich knelpunten voordoen en of er preventieve interventies gewenst zijn.

Gewenste resultaten

- Gemeente Kampen heeft meer kerncijfers over de gezondheid van haar bevolking, ook over de doelgroep volwassenen, en zo mogelijk per wijk.
- De GGD neemt de speerpunten van gemeente Kampen mee in de gezondheidsmonitor.
- Doelstellingen van meer projecten worden SMART geformuleerd.
- Bij meer uit te voeren projecten vindt een 0-meting en een effectmeting plaats. Ook worden de kosten per project in beeld gebracht.
- Per project wordt een bedrag vastgesteld voor het meten van effecten.

3. Heldere keuzes maken

Gemeente Kampen is een relatief kleine gemeente. Dit betekent dat zij voor veel projecten gebruik maakt van het aanbod vanuit centrumgemeente Zwolle, provincie Overijssel of GGD IJssel-Vecht. Om te voorkomen dat er te veel projecten worden gestart met als gevolg een overvoering van de burgers en een te hoge werkdruk voor de medewerkers, is het wenselijk dat er heldere keuzes worden gemaakt waar de prioriteiten liggen in een bepaalde periode. Dit betekent ook dat men bepaalde projecten laat lopen.

Gewenste resultaten

- Per speerpunt op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid aangeven waar de prioriteiten liggen en op grond hiervan keuzes maken voor de uit te voeren projecten.

12. Financiën in het kader van Lokaal Gezondheidsbeleid

Gemeente Kampen krijgt subsidie in het kader van gezondheidsbeleid van het Rijk voor haar taken op het gebied van Jeugdgezondheidszorg en voor de GGD-taken. Deze middelen worden hieronder genoemd.

Structurele bijdragen/subsidies gezondheidszorg Kampen

Functie nummer	Uitvoerder	Activiteit	Begroting 2007	Begroting 2008
714.00	GGD Regio IJssel-Vecht	Openbare Gezondheidszorg	269.588	273.606
714.00	GGD Regio IJssel-Vecht	GHOR-bureau, regionaal functionaris gezondheid	41.998	49.550
<i>totaal openbare gezondheidszorg</i>			<i>311.586</i>	<i>323.156</i>
715.00	GGD Regio IJssel-Vecht	Jeugdgezondheidszorg	316.701	321.422
715.00	St. Icare JGZ	Jeugdgezondheidszorg, Uniform deel (RSU JGZ)	635.099	621.725
716.00	St. Icare JGZ e.a.	Jeugdgezondheidszorg, maatwerkdeel	44.957	45.452
<i>totaal jeugdgezondheidszorg</i>			<i>996.757</i>	<i>988.599</i>
<i>TOTAAL gezondheidszorg</i>			<i>1.308.343</i>	<i>1.311.755</i>

De gemeente ontvangt voor het Uniformdeel JGZ een rijksbijdrage (Tijdelijke Stimuleringsbijdrage RSU JGZ). In 2006 en 2007 ontving Kampen daarnaast een extra rijksbijdrage Preventief Jeugdbeleid, in 2007 € 36.130,=. Nog niet duidelijk is wat de gevolgen zijn van invoeren van de CJG (Centra voor jeugd en Gezin) of de financiële gevolgen ervan voor de gemeente. Wel dat er een Brede Doeluitkering Jeugd en Gezin komt, die zal bestaan uit een samenvoeging van specifieke uitkeringen voor jeugd- en gezinsbeleid. Het advies van de Raad voor de Financiële Verhoudingen gaat uit van de datum 2011. De VNG stemt in met herverdeling van de TRSU JGZ per 2009. De VNG stemt in met herverdeling van de TRSU JGZ middelen per 2009.

Zoals eerder aangegeven raakt gezondheidsbeleid aan veel andere beleidsterreinen. De kosten die gemaakt worden voor de meeste projecten worden gefinancierd vanuit de andere beleidsterreinen. Dit staat tussen haakjes aangegeven achter de "gewenste resultaten voor de periode 2007 – 2011".

Bijlage 1

Landelijke preventienota Langer Gezond Leven².

De Rijksoverheid geeft aan dat preventie een steeds grotere rol speelt in de curatieve gezondheidszorg. Uit onderzoek blijkt dat de gezondheid van de Nederlanders verslechtert door ongezond gedrag zoals roken, overmatig alcoholgebruik en overgewicht. Het Rijk heeft in de periode 2003 – 2007 ingezet op het bevorderen van een gezonde leefstijl. Als speerpunten zijn benoemd roken, overgewicht en diabetes.

Voor de periode 2007 – 2011 heeft de rijksoverheid de volgende speerpunten gekozen:

- Roken
- Schadelijk alcoholgebruik
- Overgewicht (Bewegen en voeding)
- Diabetes
- Depressie

Regionale Preventienota Samenwerken aan Gezond Leven³

GGD IJssel-Vecht heeft een aantal speerpunten benoemd voor het regionale gezondheidsbeleid voor de periode 2007 - 2011.

Deze speerpunten zijn:

- Overgewicht
- Alcoholgebruik
- Depressie bij ouderen
- Jeugdgezondheidszorg
- Infectieziekten, (Seksueel Overdraagbare Aandoeningen) SOA-bestrijding
- Binnenmilieu op scholen en in woningen

Bijlage 2

Geraadpleegde bronnen

1. Nota Lokaal Gezondheidsbeleid Gemeente Kampen 2004 – 2007, november 2003
2. Nota Regionaal Preventiebeleid, Samenwerken aan Gezond Leven, GGD IJssel-Vecht, 2007
3. Het Luisterend Oor, Stichting Welzijn Senioren Kampen, september 2006
4. SD-onderzoeksrapportage Sportprogramma Allochtone Vrouwen 2007, mei 2007
5. BOS-impuls, Projectplan Brunnepe en Hanzewijk 2007 - 2010, januari 2007
6. Eindrapportage Junior Hartdag en sportkennismaking, oktober 1997
7. Ichtus Colege in Beweging, Projectplan Breedtesport Kampen 2006 – 2007
8. Kampen Sterk in Beweging, Projectplan Breedtesport Kampen 2003 – 2008
9. Gezondheidsmonitor kinderen 0 – 12 jaar Kampen – GGD IJssel-Vecht, september 2006
10. Gezondheidsmonitor jongeren 12 - 24 jaar Kampen – GGD IJssel-Vecht, september 2004
11. Gezondheidsmonitor 65-plussers Kampen – GGD IJssel-Vecht, 2007
12. Gezondheidsmonitor jongeren 12 - 24 jaar, overgewicht bij jongeren in de regio IJssel-Vecht – GGD IJssel-Vecht, juni 2005
13. Preventie van overgewicht in de nota Lokaal Gezondheidsbeleid - Voedingscentrum
14. Tabakspreventie in de nota Lokaal Gezondheidsbeleid - STIVORO
15. Depressiepreventie in de nota Lokaal Gezondheidsbeleid – Trimbos Instituut
16. Preventienota Kiezen voor Gezond Leven, Ministerie van VWS, 2003
17. Preventienota Langer Gezond Leven, Ministerie van VWS, januari 2007
18. Lokaal Gezondheidsbeleid en WMO in samenhang, SGBO, 2007
19. Jaarverslag Laagdrempelige Opvoedingsondersteuning Kampen 2006

Bijlage 3

Organisaties die zullen worden gevraagd om een schriftelijke reactie

1. Sportraad Kampen
2. Bureau Jeugdzorg Overijssel
3. Algemeen Maatschappelijk werk De Kern
4. GGD Regio IJssel-Vecht
5. Thuiszorg Icare
6. IJsselgroep
7. Centraal Nederland
8. Politie IJsselland bureau Kampen, de heer W. Kaatman
9. Raad voor de Kinderbescherming locatie Zwolle
10. St. Jongerenwerk Kampen
11. TACTUS verslavingszorg
12. Trias Jeugdhulp
13. De Trimaran
14. Almere College
15. Ichtus College
16. Scholengemeenschap Pieter Zandt
17. St. Samenspel
18. Dirk van Dijkschool
19. 't Ukkie, H. van Dam
20. MEE IJsseloevers
21. Voorzitter Agendacommissie intergraal jeugdbeleid
22. Wim Kruysdijk, weer samen naar school
23. Procesmanager Jeugdbeleid
24. Rehobotschool
25. ANBO, PCOB, KBO
26. St. Welzijn Senioren Kampen
27. St. Turkse Senioren Kampen
28. COSBO Kampen/IJsselmuiden
29. Huisartsengroep Kampen p/a Huisartsenpraktijk Ebbingepoort
30. Huisartsengroep IJsselmuiden p/a de heer R. de Wilde IJsselmuiden
31. RIBW
32. GGD
33. Gemeente Zwolle
34. Gemeente Zwartewaterland
35. WMO-adviesraad Kampen